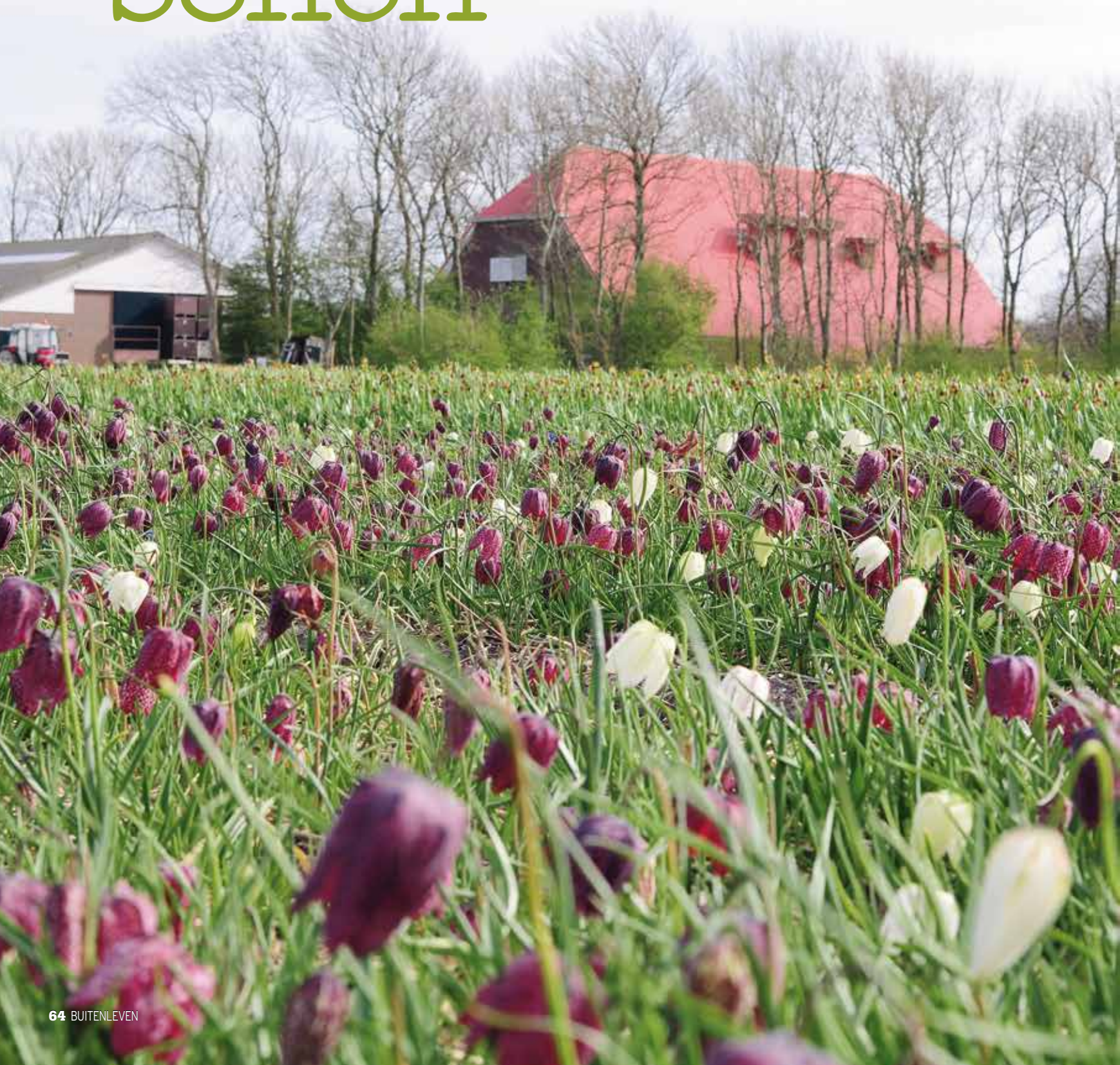

De verfijnde elegantie van de fritillaria

Bescheiden bollen

Met hun hangende klokjes en zachte kleuren zijn de fritillaria een ingetogen verschijning in bollenland. Maar voor die bescheidenheid ga je juist door de knieën, ontdekte Buitenleven in Anna Paulowna. Hier kweken Mark en Linda de Goede meer dan zeventig soorten fritillaria.

DOOR CORINE KOOLSTRA FOTOGRAFIE SIETSKA DE VRIES

Fritillaria meleagris

"Mijn vader reisde de hele wereld over, op zoek naar bijzondere bollen"

DE LEGENDE

Volgens de legende bogen alle bloemen in de tuin van Getsemane hun kopjes toen Jezus langsliep en zijn dood tegemoet ging. Allemaal, behalve een fritillaria. Die bleef trots en arrogant rechtop staan. Een engel daalde neer uit de hemel en berispte de bloem. Deze bloosde en liet zijn kopje beschaamd hangen. Sindsdien hebben alle fritillaria hangende klokjes.

Fritillaria bucharica

Kraamkamer

Mark de Goede

Linda de Goede

TIP

Fritillaria uit de tuin kun je heel goed plukken voor een sierlijk boeket in huis, vooral de wat hogere soorten

Een koude voorjaarswind blaast vanaf zee over de kop van Noord-Holland. Over de duinen, richting Anna Paulowna, waar de bollenvelden zich in het buitengebied aan elkaar rijgen. Tulpen en narcissen groeien er stevig met hun koppen in de wind. Het zijn van die oer-Hollandse bloembolsoorten waarvan je kunt verwachten dat ze tegen een stootje kunnen. Maar hoe zit dat met de bloemen op het land van Mark en Linda de Goede? De steeltjes lijken zo smal, de klokjes zo teer. "Nou, ze zien er klein uit, maar ze moeten wel tegen wind en regen kunnen", zegt Mark. Fritillaria heten de kleintjes. Een wat lastige naam, afkomstig van het Latijnse woord 'fritillus', dat dobbelsteenbeker betekent en de vorm en kleur van de plant goed beschrijft. Fritillaria hebben namelijk hangende kopjes in de vorm van klokjes of bekers, soms bedekt met een blokjesmotief, dat doet denken aan de zijden van een dobbelsteen. De

bekendste fritillaria is de *Fritillaria meleagris*, de kievitsbloem. Mark en Linda kweken in Kwekerij de Schüllhorn wel zeventig soorten fritillaria.

Bollen uit het Midden-Oosten

'Kwekerij De Schüllhorn, Miscellaneous Bulbs' staat er op het bord in de voortuin van Mark en Linda. Ofwel: kwekerij van bijzondere bloembollen. Ixia, *Allium*, fritillaria: het zijn niet de namen die je in een standaard bollenpakketje van de bouwmarkt tegenkomt. Mark leerde het vak tussen de bekende tulpen en narcissen, 2,5 kilometer verderop. Zijn vader en oom hadden er een bollenbedrijf. Daar reed hij als tiener al rond op de tractor. In 2000 besloten zijn ouders samen met Mark en Linda een eigen kwekerij te beginnen, die zich helemaal richtte op bijzondere bolgewassen. Mark: "Mijn vader was daar voor de hobby al mee bezig. Hij reisde de hele wereld over, op

DO'S EN DONT'S VAN MARK EN LINDA

- Plant de bol niet dieper dan hij breed is. Anders is de bol bekaf eer hij boven de grond is.
- Een aantal bollen vermeerderd met behulp van zaad. Ga daarom niet schoffelen. Zaden moeten het werk van de oude bol kunnen overnemen, zodra deze 'op' is.
- Zorg dat de bollen op een droge plek staan, anders verrotten ze. Bollen kunnen het ook in kleigrond goed doen. Let dan wel op dat je de bollen in een hoger gelegen deel plant en niet in een laag deel waar het regenwater in blijft staan.
- Plant de bollen niet in het gras, tenzij je het gras niet maait. Zoals alle bolgewassen haalt ook de fritillaria de kracht voor vermeerdering en herbloeï uit het afstervende blad.
- Koop niet in één keer veel bollen. Begin bijvoorbeeld met drie bollen van een bepaald soort en zet deze op verschillende plekken in de tuin. De charme van fritillaria is juist dat ze zichzelf in de loop der jaren vermeerderd.
- Fritillaria kun je goed in potten zetten. Let wel op bij de combinatie vocht en vorst.
- Plant de bollen eind september. Op die manier kunnen de bollen nog wortels krijgen. Die hebben ze nodig om de winter door te komen.

Mark
selecteert
*Fritillaria
reuteri*.

"Soms ben je wel vijftien jaar met een bol bezig voor je hem kunt gaan verkopen"

zoek naar bijzondere bollen. Hij raakte bevriend met botanici in diverse landen. Daar krijgen we nog steeds dingen van opgestuurd." Linda: "Maar in Engeland zitten ook bevriende liefhebbers die ons bollen opsturen. En in Taiwan, Duitsland... We ruilen veel. Laatst kregen we bollen opgestuurd van de botanische tuin in Zweden. Die hadden ze gevonden tijdens een expeditie in het Midden-Oosten." Nieuwe, bijzondere verwilderingsbollen belanden in de kraamkamer. Anders dan de naam doet vermoeden, niet een warm plekje waar de bollen vertroeteld worden, maar een normaal, windrig stuk land van een halve hectare, waar Mark en Linda goed de eigenschappen van de bollen kunnen observeren. Mark: "Natuurlijk kijken we hoe de bloem eruit

ziet, maar we letten ook op welke bollen minder snel ziek worden, welke bollen sneller vermeerderen. In de proeftuin staan wel vijfhonderd soorten, maar die gaan niet allemaal iets worden hoor." Linda: "Soms ben je wel vijftien jaar met een bol bezig voor je hem kunt gaan verkopen. Je kunt dan alleen maar hopen dat de rest van de wereld hem ook bijzonder vindt."

Ouderwets handwerk

De *Fritillaria meleagris* (kievitsbloem) en de donkere *Fritillaria uva-vulpis*, *michailovskyi* en *reuteri* met hun geel gerande kroonbladeren zijn gevestigde namen. Ze worden op het land tussen de andere grotere partijen geplant. Op het proefveld staan fritillaria waarvan soms maar een paar regels zijn opge-

Tulipa humilis 'Alba Coerulea Oculata'

Fritillaria reuteri

"Onze ambitie ligt niet in de grote hoeveelheden, anders
verdwijnt het ambachtelijke karakter van bollen telen"

Het woonhuis van Mark
en Linda, dat in de
boerderij is gevestigd.

Fritillaria pluriflora

5 FAVORIETEN VAN MARK & LINDA

FRITILLARIA MELEAGRIS (kievitsbloem),
"Vanwege het nostalgische karakter en omdat deze bloem zo langzamerhand uit de wilde natuur verdwijnt."

FRITILLARIA REUTERI
"Een stevige, sterke fritillaria met prachtige kleuren."

FOTO WIKICOMMONS

FRITILLARIA BIFLORA,
"Een donkere, bijna zwarte fritillaria, die in kleine hoeveelheden beschikbaar is, omdat de partij hiervan nog in opbouw is."

FRITILLARIA MINUTA
"Een prachtige, kleine, roodbruine fritillaria."

FRITILLARIA WHITTALLII
'GREENLIGHT'
"Een lichtgroene, bijna lichtgevende fritillaria"

Fritillaria bol

Nieuw soort
Narcissus

*"Fritillaria eisen
aandacht op
een ingetogen
manier"*

WILDE KIEVITSBLOEMEN

Kievitsbloemen (*Fritillaria meleagris*) groeien ook in het wild, maar ze kunnen slecht tegen veel bemesting en veranderingen in het grondwaterpeil. Vandaar dat ze een zeldzame verschijning zijn geworden en wettelijk worden beschermd. Je kunt ze nog wel bewonderen in de oeverlanden langs de Overijsselse Vecht en het Zwarte Water bij Zwolle en Hasselt. Hier staat 95 procent van de Nederlandse kievitsbloemen. Check de sites van natuurbeschermingsorganisaties zoals Staatsbosbeheer. Zij organiseren in het seizoen excursies naar de velden vol kievitsbloemen.

INFO

Geïnteresseerd in de fritillaria van Kwekerij de Schüllhorn?

Via www.bulbs-bollen.nl kun je de bollen bestellen. Ze worden geleverd, vlak voor je ze de grond in moet doen. Meer info over de kwekerij vind je op www.kwekerijdeschullhorn.nl en op de Facebookpagina.

plant. Linda inspecteert de bollen op dit veld, met de emmer in de hand. Wijkt een kleur af van de rest, dan verdwijnt de bol in de emmer. Het is ouderwets handwerk en dat maakt deze manier van bollen telen juist zo leuk, aldus Linda. Mark: "Onze ambitie ligt niet in de grote hoeveelheden. Anders verdwijnt het ambachtelijke karakter van bollen telen. En dat vinden wij juist zo mooi."

Ook het rooien gebeurt vaak met de hand, omdat de fritillariabollen gevoelig zijn voor beschadigingen. Het kweken is een arbeidsintensieve en tijdrovende klus. Linda: "Fritillaria telen wij via het zaad. Het duurt vier jaar voordat daar een mooie, bloeirijke bol uit ontstaat. Natuurlijk zijn deze bollen daardoor duurder dan bijvoorbeeld tulpenbollen die je bij een bouwmarkt haalt." Mark: "Die bouwmarkten zien bloembollen als een impulsaankoop. Het maakt ze niet uit als de bollen

vervolgens ongebruikt in de garage bij de mensen thuis blijven liggen. Wij vinden dat wel erg. Wij willen graag dat onze bollen bij de mensen ook echt de grond ingaan."

En dan krijg je mooie bloemen. Zoals de roze *pluriflora*, die zo gewild is, dat Linda voor de officiële besteldatum al een envelop met geld ontving van een liefhebber uit Engeland. "Die heb ik teruggestuurd hoor. Dat vond ik niet eerlijk tegenover de andere klanten." In het veld begrijpen we die liefde voor de fritillaria wel. Het zijn bloemen waarvoor je op de knieën gaat, omdat je alleen zo de klokjes goed kunt zien, met de subtiele kleurschakeringen. Linda: "Fritillaria zijn schitterend vanwege die sierlijke, hangende klokjes. Ze zijn ook veel bescheidener dan bijvoorbeeld een tulp, die bij wijze van spreken echt schreeuwt om aandacht. Fritillaria eisen wel aandacht, maar op een ingetogen manier." ❀